

گلی بر مزار یک هنر مند

به یاد عزیز غزنوی

باز هم پنجه های سخت و سنگین مرگ گلوی انسان هنرمندی را فشرد ، مجرای تنفس اش را بست و صدایش را خاموش ساخت. صدایی که بیش از چهل سال از آن آواز خوشی بر می خاست و در لابلای ساز بر دل علاقمندانش می نشست ؛ خوشی و سرور ایجاد می کرد .

بلی، این صدای صاف و رسای عزیز غزنوی هنرمند شناخته شده کشور ما افغانستان بود، که با تأسف به روز هفتم جدی 1391 خورشیدی مطابق 28 دسامبر 2012 میلادی در گلوی خفه شد و جان به جان آفرین بخشید .

عزیز غزنوی در سال 1326 هجری خورشیدی، در یکی از خانواده های روشن فکر ولایت غزنی دیده به جهان گشود و تعلیمات ابتدایی را در یکی از مکاتب ولایت غزنی به پایان رسانید. چون پدرش به کابل تبدیل شد با خانواده اش در سرای غزنی کابل اقامت گزید و شامل لیسه عالی حبیبیه گردید. اما، از ابتدای جوانی به موسیقی علاقه داشت و بعضی اوقات آهنگ را با خود و یا در بین دوستان و همسالانش زمزمه می کرد .

خوب به یاد دارم که نخستین بار، عزیز غزنوی در سال 1347 خورشیدی؛ نزد سید مظفر شاه آغا که در آن زمان به حیث معاون مدیریت آرشیف موسیقی رادیو افغانستان کار می کرد به رادیو آمد. اینکه چه کسی او را به آغا صاحب معرفی کرده بود نمی دانم . آغا صاحب موضوع علاقه عزیز غزنوی را به آواز خوانی برای نگارنده و محترم شاه محمد سلطانی مدیر نطافان آن زمان در میان گذاشت . باید بگویم که در آن وقت ثبت آهنگ در رادیو افغانستان کار آسانی نبود. باید یک هنر مند از چند امتحان و موافقت می گذشت تا آوازش در استدیوهای رادیو افغانستان ثبت می گردید . ما همه یکجا شده عزیز غزنوی را باخود به استدیوی 48 برده نزد مرحوم استاد محمد عمر رباب نواز رهبر ارکستر معرفی کردیم . استاد محمد عمر با لبخند همیشه گی اش گفت، خوب است . روی خود را به عزیز غزنوی کرده گفت: این گز و این میدان ببینم که چقدر استعداد آواز خوانی داری ؟

خودش رباب اش را برداشت و اعضای ارکستر هر کدام آلات موسیقی شانرا گرفتند عزیز غزنوی در لابلای موسیقی آهنگی را که تهیه دیده بود خواند . استاد محمد عمر گفت، آواز خیلی مقبول ؛ صاف و رسا داری ولی آهنگت باید دست کاری شود و نغمه که خودت آن را در نظر گرفت ای، با آهنگ مطابقت ندارد. خود استاد محمد عمر با نوازنده گان دیگر موزیک آهنگ را تنظیم کردند و عزیز غزنوی توانست به همان روز اولین آهنگش را ثبت استدیوی رادیو افغانستان نماید و مطلع آهنگش هم این بود :

رجا مندم پس از مرگم سرخاکم بیایی به پاس آشنایی

که اگر اشتباه نکنم، این آهنگ به راگ بیهره ترتیب شده بود این که شعر آهنگ از کی بود فراموشم شده است.

زمانی که این آهنگ برای بار اول از طریق برنامه « آهنگ های نو» از امواج رادیو افغانستان پخش گردید اولین شخصی که به رادیو تلفون کرد مرحوم استاد هماهنگ بود و پرسید که این هنرمند کی است و شاگرد کی می باشد زیرا صدای عزیز غزنوی و زنگه های که عزیز غزنوی در این آهنگ از حنجره اش کشیده بود با آواز رسا و مقبول استاد هماهنگ شباهت های داشت .

بارد یگر عزیز غزنوی از طریق مدیریت عمومی موسیقی رادیو افغانستان با ارکستر هنری لوگری چندین آهنگ دیگر در استدیوی رادیو افغانستان ثبت کرد

عزیز غزنوی بعد از فراغت از لیسه عالی حبیبه منحیث مامور رسمی در مدیریت عمومی موسیقی رادیو افغانستان تقرر حاصل کرد و بحیث متصدی برنامه های سرود روستا ؛ محلی سندری و برنامه فرمایشی ایفای وظیفه می کرد . در رادیو افغانستان با هنرمند و کمپوزیتور مشهور کشور محترم شمس الدین مسرور آشنایی پیدا کرد که در نتیجه، بعضی از آهنگ های شمس الدین مسرور را نیز خوانده است و هم بعضی آهنگ هایش از ساخته های محترم نغمه سرا 1 نیز می باشد .

عزیز غزنوی بر علاوه اینکه در رادیو افغانستان فعالیت هنری داشت، زمانی هم در مرستون تیاتر یا تیاتر بلدیة واقع مندوی کابل نیز در لابلای نمایشنامه های تیاتر هنر نمایی می کرد .

عزیز غزنوی در شهر کابل در ماه مبارک رمضان وهم در ایام جشن استقلال در کمپ های وزارت خانه ها در منطقه جشن با شمس الدین مسرور برنامه های هنری داشتند . در کنسرت های رسمی و کنسرت های خارج از کشور نیز خوب می درخشید .

مرحوم عزیز غزنوی انسان مهربان ؛ فقیر مشرب ، خوش برخورد؛ مردم دوست ؛ و با پاس بود و هیچ وقت روی مادیات حساب نمی کرد همیشه پابند دوستی و رفاقت بود .

شایسته است که از جوانمردی عزیز غزنوی مثالی بیاورم:

در شب بیست و هفتم ماه مبارک رمضان سال 1353 عروسی محترم محمد عمر اکبر زاد مدیر عمومی پروگرامهای رادیو افغانستان در هتل کابل بود و قرار بود در آن بعضی از هنرمندان به شمول مرحوم ظاهر هویدا سهم بگیرند نوازنده گان همه حاضر بودند ولی محترم ظاهر هویدا نظر به معاذیری که برایش پیش آمد نتوانست در محفل حاضر شود محترم شمس الدین مسرور و عزیز

غزنوی در هتل بامیان پهلوی سینمای آریانا برنامه اجرا می کردند اینجانب و محترم فیض احمد صافی 2 به هتل بامیان رفتیم و موضوع را با عزیز غزنوی و شمس الدین مسرور در میان گذاشتیم . هردو هنرمند حاضر شدند که هم در هتل بامیان وهم در محفل عروسی عمرجان هنر نمایی نمایند زمانی که عزیز غزنوی یک ساعت برنامه اش را هتل بامیان به پایان می برد به محفل عروسی آمده و در محفل شور می آفرید وبعدا شمس الدین مسرور می آمد وبه گرمی مجلس می افزود، تا زمانی که من و صافی صاحب خانه مرحوم استاد زلاند رفتیم و زلاند در اخیر شب اهنگ های آهسته برو ومراسم دیگر را اجرا کرد اصلا این هنرمندان واقعی ومردمی موضوع مادیات را باما در میان نگذاشتند.

زمانی که افغانستان دچار جنگ داخلی و قدرت طلبی های تنظیم ها گردید و بعدا هم رژیم فرهنگ ستیز طالبی روی کار آمد عزیز غزنوی و دیگر هنرمندان افغانستان نتوانستند به فعالیت های هنر شان بپردازند . محترم استاد محمد یوسف کهزاد شاعر ونقاش شناخته شده کشور دردوبیتی های که تحت عنوان « مروارید های سیاه » انتشار داده اند درباب عزیز غزنوی و دیگر هنرمندان ما چه خوب می گوید :

عزیز غزنوی دیگر خموش است هماهنگ و زمان خانه بدوش است
نپرسیدی تو از ظاهر شبابت که از هجران تو خوئش به جوش است

بعد از سقوط رژیم طالبان در افغانستان عزیز غزنوی مدتی به حیث مدیر عمومی موسیقی رادیو افغانستان ؛ مدیر عمومی موسیقی رادیو وتلوویزیون افغانستان وهم زمانی هم به حیث رئیس تولید موسیقی ایفای وظیفه می کرد و اخیر الامر به حیث مدیر تطبیق موسیقی رادیو افغانستان مقرر شده بود .

درسفر اخیری که درماه اکتوبر سال گذشته به کابل عزیز داشتم ، در رادیو تلویزیون افغانستان عزیز غزنوی را هم دیدم آن عزیز غزنوی سابق نبود خیلی ها پزمرده به نظر می رسید از یک سو مریضی که عاید حالش بود آزارش می داد واز جانب دیگر از اینکه وزارت اطلاعات و فرهنگ ورادیو تلویزیون ملی افغانستان وی را از هنرمندان وموسیقی به دور انداخته و مامور دفتر ساخته بودند رنج می برد با دل پر درد با آه وافسوس و ریختن اشک از شرایط ناگوار که برایش ساخته بودند یاد کرد.

وبالآخره عزیز غزنوی به روز 5 جدی 1391 خورشیدی در داخل محوطه رادیوتلوویزیون افغانستان دچار حمله قلبی گردید دو بار به زمین خورد و زمین گیر شد ولی مسوولین رادیو تلویزیون وی را به بیمارستان انتقال ندادند، بلکه برای خانواده اش تیلفون کردند که عزیز غزنوی را به شفاخانه ببرند زیرا اکثر شفاخانه های کابل شخصی می باشد شاید رادیو تلویزیون ملی نخواست مصرف تداوی عزیز غزنوی را متقبل شوند 3

خانواده عزیز غزنوی وی را به بیمارستان انتقال دادند وبعداز یک شبانه روز داعی اجل را لبیک گفت وبه دیار ابدیت پیوست .

درمراسم جنازه اش در پل سوخته کابل مشاور ارشد وزارت اطلاعات و فرهنگ رفیق جلال نورانی وی را بلبل غزنه لقب داد. لقبی که بعد از مرگ برایش داده شد، ولی خشنودش نکرد .

عزیز غزنوی مُرد، ولی هنرش همچنان می درخشد و نامش تا ابد باقی خواهد ماند. خداوند
بیامرزدهش و روانش شاد باشد. ما دسته گلی از دیار غربت بر مزارش گذاشته ، یادش را گرامی
میداریم و برای همه هنرمندان و علاقمندان آواز عزیز غزنوی تسلیت می گوئیم .

.....
.....
منابع

- 1 - محمد شریف رسولی نغمه سرا عضو مدیریت آرشیف موسیقی فعلا در پاکستان
- 2 - فیض احمد صافی سابق مدیر عمومی اداری رادیو تلویزیون افغانستان فعلا باشنده امریکا
- 3 - برنامه کنج شایگان صدای امریکا .